

Projecte Diversificció: literatura infantil, diversitats i performativitat de gènere

GREPAI UdG

Chris Arenas-Delgado IR
Mariona Masgrau-Juanola
Karo Kunde
Eloi Quintana Ginjaume

Índex

1. Presentació del projecte Diversificció
2. Introducció del taller de gènere.
3. Breu pinzellada a la història dels feminismes.
4. Aproximació a la diversitat des de la perspectiva interseccional.
5. Activitat amb llibres.

1. Diversificació: què és? Com neix?

- **Projecte anterior:** criteris de tria d'àlbums infantils sobre diversitats de gènere, sexoafectiva i familiar → Ministeri de les Cultures, les Arts i el Patrimoni, Xile + GREPAI LIJ UdG. Curso 2020-21.
- **Resultats** → Tres principals criteris:
 1. Narratives engrescadores.
 2. Obres aliades culturals.
 3. Obres amb un biaix educatiu balancejat.

1. Diversificció: què és? com neix?

GREPAI UdG + Diputació de Girona

Sorgeix → Diversificció de gènere: un projecte d'intervenció a les biblioteques de la Diputació: La fada de les Arts.

→ **Bibliomaleta** i Mediació literària.

→ **Material didàctic** → quadernet, guia i punt de llibre.

Objectiu

Incentivar la lectura literària i el diàleg artístic-cultural a la infantesa des d'obres infantils que estimulen la reflexió sobre la diversitat, com a valor cultural intrínsec a la condició humana.

2. Introducció

Som persones.

Totes tenim els mateixos drets humans.

Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS):

Font: Organizació per les
Nacions Unides.

Nou Currículum de Catalunya (decret 175/2022 de 27 de setembre)

Article 3 sobre els principis pedagògics del model d'ensenyament català:

- ☐ Punt g: Coeducació.
- ☐ Punt h: Educació afectivosexual.
- ☐ Punt i: Prevenció de violències.

3. Breu pinzellada a la història dels feminismes

- Onades del feminisme:
 - **1a Onada:** Segles XVIII - XIX.
 - **2a Onada:** Segona meitat del s.XIX i primer terç del XX.
 - **3a Onada:** Segona meitat del s. XX i inicis del s.XXI.
 - **4a Onada?** Debats feministes actuals.
-

1a Onada: Segles XVIII - XIX

- **Carta dels Drets de la Dona i la Ciutadana** (Olympe de Gouges, 1791)
 - Resposta a la Carta dels Drets de l'Home i el Ciutadà (1789).
 - Jean-Jacques Rousseau: Emili o de l'Educació (1762).
- **Convenció de Seneca Falls, Nova York, 1848.**
 - Sufragistes Americanes.

2a Onada: Segona meitat del s.XIX i primer terç del s.XX

- **Simone de Beauvoir:** “No se nace mujer, se llega a serlo”, (1949).
 - El gènere és quelcom més que el sexe que t'assignen al néixer.

3a Onada: Segona meitat del s. XX i inicis del s.XXI.

- **Teoria queer:**
 - Foucault: La història de la sexualitat (1976) i Vigilar y castigar, (1980).
 - Orientació sexual i control social.
 - Judith Butler: El gènere en disputa (1990): “Performativitat de gènere”.
 - El gènere no és el que ets, és el que fas.
- **Feministes Negres:** Audre Lorde: *“Edad, raza, clase y sexo: las mujeres redefinen la diferencia”* (1984).
- **Interseccionalitat:** Kimberlé Williams Crenshaw (1989).
 - Eixos d’opressió i privilegi.

4a Onada? Debats feministes actuals.

- Feminisme transexcloent vs. feminisme transinclusiu.

4. Aproximació a la diversitat des de la perspectiva interseccional

- Diversificació contempla el seu anàlisi de la diversitat a través de la perspectiva interseccional.
- Diversificació inclou obres que han estat analitzades sota el prisma de la interseccionalitat, amb l'objectiu d'observar com s'afegeixen al gènere altres eixos sociològics que generen situacions d'opressió i privilegi com la **orientació sexual, construcció familiar, ètnia, origen i la classe social**.
- Aquesta visió multidimensional de la problemàtica del gènere és assumida pel model de mediació performativa que duu a terme la Fada de les Arts.

Font: Patricia Hill Collins

5. Familiaritzem-nos amb la bibliomaleta

Agafeu un llibre i identifiqueu quin dels següents eixos temàtics defineixen el conflicte narratiu dels àlbums.

FEMINISMES I
IGUALTAT

PERFORMATIVITAT
DEL GÈNERE

AFECTES,
EMOCIONS I
SENTIMENTS

ORIENTACIÓ
SEXUAL

DIVERSITAT
FAMILIAR

MASCULINITATS

DIVERSITAT
DE COSSOS

Diputació de Girona
Biblioteques

Bibliografia

Arenas-Delgado, C., Masgrau-Juanola, M. i Kunde, K. (en premsa). Diversificació: un projecte de educació literaria y visibilización de la diversidad de género a través del álbum ilustrado. *Actas del V Congreso Internacional Arte, Ilustración y Cultura Visual en Educación: Pensar lo invisible*. Chiloé, 28/03-02/04 2022.

Barker, M. J. i Scheele, J. (2017). *Queer: una historia gráfica*. Melusina.

Butler, J. (2007). *El género en disputa: el feminismo y la subversión de la identidad*. Paidós.

Chambers, A. (2017). *Dime: los niños, la lectura y la conversación*. Fondo de Cultura Económica.

Colomer, T., Manresa, M., Ramada, L. i Reyes, L. (2018). *Narrativas literarias en educación infantil y primaria*. Síntesis.

Crenshaw, K. (1991). Mapping the margins: Interseccionalidad, identity politics and violence against women of color. *Stanford Law Review*, 43(6), 1241-1299. doi.org/10.2307/1229039

De Beauvoir, S. (1949). *El segundo sexo*. La experiencia vivida, 2.

De Gouges, O. (2021). *Déclaration des droits de la femme et de la citoyenne*. J'ai Lu.

Foucault, M. (1976). *Vigilar y castigar: Nacimiento de la prisión*. Siglo XXI.

Foucault, M. (2001). *Historia de la sexualidad (Vol. 3)*. Siglo XXI.

Goienetxea, U. Z. (2020). Apuntes críticos sobre las dinámicas de institucionalización de la interseccionalidad. *Revista Internacional de Sociología*, 78(1), e152. doi.org/10.3989/ris.2020.78.1.18.145

Kunde, K. (2021). *Narratives materials de l'àlbum il·lustrat. Una aproximació intermedial a la Didáctica de la literatura*. Tesis doctoral. Universitat de Girona.

Lluch, G. (2003). *Análisis de narrativas infantiles y juveniles*. University of Castilla-La Mancha Publishing.

Mínguez, X. (2012). La definición de la LIJ desde el paradigma de la Didáctica de la Lengua y la Literatura. *ANILIJ*, 10, 87-106.

Montenegro, C. (2019). La creación artística como proceso reflexivo del SER en femenino: el caso de la escuela chilena. *Estudios sobre Arte Actual* (7), 113-118.

Munita, F. (2015). ¿Dijo usted “mediador”? Hacia la construcción de un universo semántico para la noción de mediación. *Faristol*, 81, 8-10.

Nikolajevska, M. (2009). Theory, post-theory, and aetnormative theory. *Neohelicon* 36, 13-24. doi.org/10.1007/s11059-009-1002-4

Ramallo, S. (2021). L'art en l'educació com a compromís. En M. Masgrau-Juanola (coord.) *Diàlegs sobre art, educació i compromís* (pp. 105-113). Graó.

Rodó-Zárate, M. (2021). *Interseccionalidad. Desigualdades, lugares y emociones*. Bellaterra.

Ródenas, C. A., Olea, M. J. A., Cuxart, M. P. i Pulido, M. A. (2010). Lectura dialógica y transformación en las Comunidades de Aprendizaje. *Revista interuniversitaria de formación del profesorado*, 24(1), 31-44.
Valls, R., Soler, M. i Flecha García, J. R. (2008). Lectura dialógica: interacciones que mejoran y aceleran la lectura. *Revista Iberoamericana de educación*, 46, 71-87.

Moltes gràcies!

Chris Arenas Delgado
chris.arenas@udg.edu

-

Eloi Quintana Ginjaume
eloiquintana@gmail.com

